

Державний університет «Житомирська політехніка»

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

(4) Політичні військові міжнародні організації

д.н.держ.упр., доц.
Ксендзук Валентина

План заняття

1. Військова організація світу початку XXI ст. – НАТО

Організація Північноатлантичного договору (НАТО). Історія створення, мета та цілі НАТО. Інституційна структура НАТО: Північноатлантична Рада, Комітет військового планування, Група ядерного планування, Міжнародний секретаріат, Військовий комітет, Міжнародний військовий штаб. Завдання НАТО у галузі безпеки: консультування, стримування та оборона, безпека, врегулювання кризових ситуацій, партнерство. Трансформація НАТО в нових геополітичних реаліях. Програма НАТО «Партнерство заради миру». Розширення НАТО на Схід і європейська безпека.

2. Основні напрямки розвитку діяльності військових міжнародних організацій (ОБСЄ, АНЗЮС, ОДКБ)

Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ): історія створення та організаційна структура. Договірні-правова основа діяльності. Діалог з питань безпеки, контролю над озброєннями, роззброєння. Заходи зміцнення довіри і безпеки. Попередження конфліктів та врегулювання кризових ситуацій.

Організація договору про безпеку Австралії, Нової Зеландії і Сполучених штатів Америки (АНЗЮС). Передумови створення організації. Держави-члени. Завдання блоку та його організаційна структура. Діяльність АНЗЮС: участь у міжнародних миротворчих операціях, у боротьбі з міжнародним тероризмом.

Організація договору про колективну безпеку (Ташкентський договір, ОДКБ) – військово-політична міжнародна організація пострадянського простору. Мета, завдання організації, держави члени. Передумови виникнення ОДКБ. Претензії ОДКБ на роль у світовій геополітиці. Внутрішні суперечки між членами ОДКБ. Сучасні операції під егідою ОДКБ: «Канал», «Нелегал», «ПРОКСІ».

Мета заняття: засвоєння студентами знань про цілі, завдання та особливості функціонування міжнародних військово-політичних організацій; формування навичок аналізу: передумов утворення, результатів діяльності, військового потенціалу, географії впливу військово-політичних міжнародних організацій та їх ролі в забезпеченні миру та безпеки в світі.

В результаті вивчення даної теми студент повинен:

- **знати:** назви, склад, цілі та завдання міжнародних субрегіональних та регіональних військово-політичних організацій; географію та особливості їх діяльності;
- **вміти:** аналізувати роль окремих держав світу та міжнародних військово-політичних організацій в забезпеченні миру та безпеки в світі; порівнювати потенціал країн, які є членами міжнародних військово-політичних організацій

Вивчення теми забезпечує формування у студентів **компетентностей**:

ЗК 3. Здатність вчитися та бути сучасно навченим.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК 7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Отримані знання з теми стануть складовими **програмних результатів навчання**:

РН 1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

РН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

РН 10. Ідентифіковувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

РН 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

Методи навчання, що використовуються за даною темою на лекційному та практичних заняттях та сприяють досягненню програмних результатів навчання:

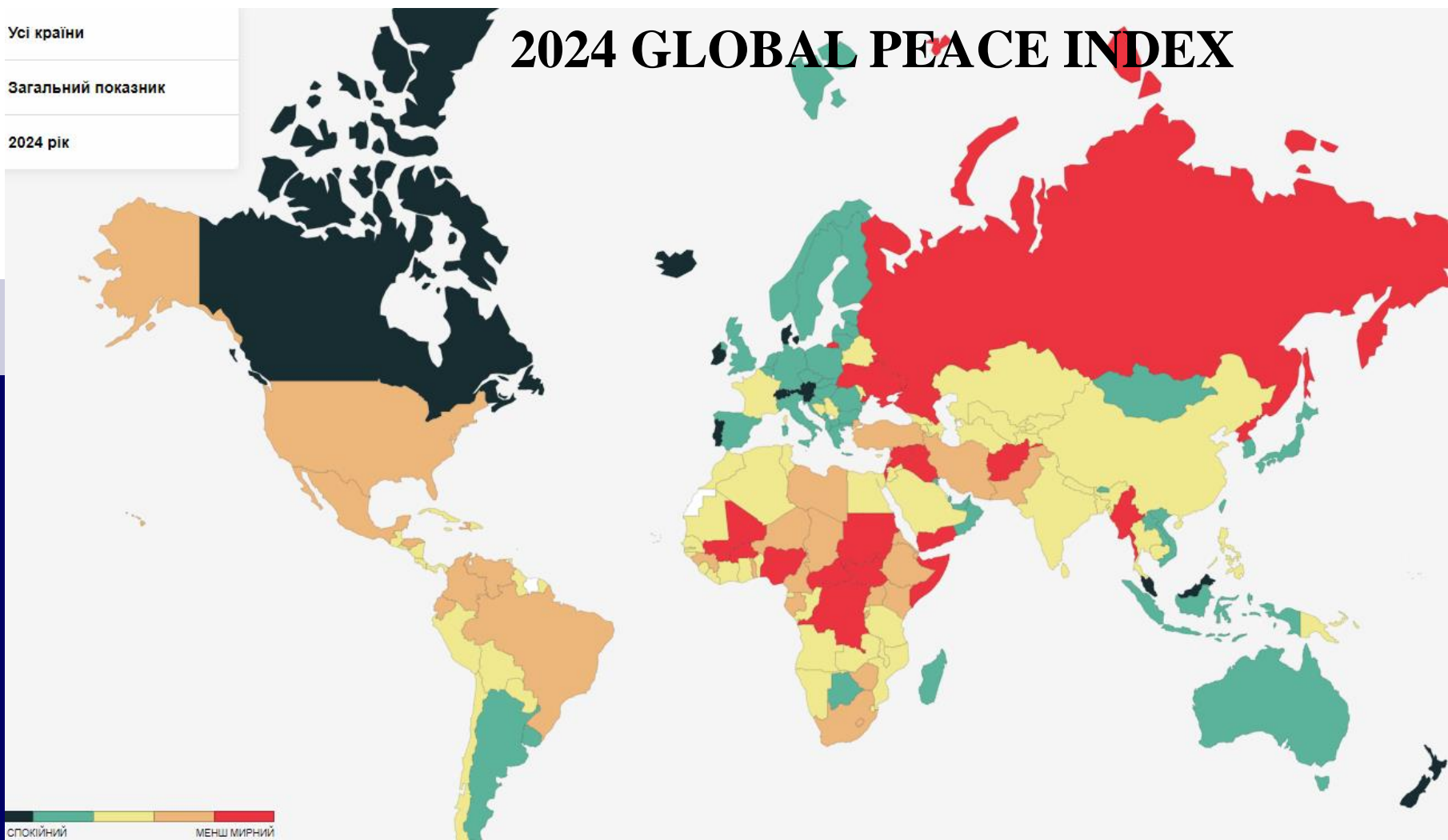
- вербальні методи (лекція-візуалізація з елементами лекції-дискусії);
- практичні методи (робота з документами);
- інтерактивні методи навчання (світове кафе та мозковий штурм для обговорення проблемних питань)
- дослідницький метод для презентації індивідуальних рефератів студентів

Усі країни

Загальний показник

2024 рік

2024 GLOBAL PEACE INDEX

спокійний МЕНШ МИРНИЙ

Розроблений Інститутом економіки та миру **Глобальний індекс миру (GPI)** є провідним світовим показником глобального миролюбства. Глобальний індекс миру розраховується з використанням 23 якісних і кількісних показників із авторитетних джерел і вимірює стан миру в трьох сферах: рівень соціальної безпеки, масштаб поточного внутрішнього та міжнародного конфлікту і ступінь мілітаризації.

Джерело: <https://www.visionofhumanity.org/maps/#/>

2024 GLOBAL PEACE INDEX

RANK	COUNTRY	SCORE	CHANGE	RANK	COUNTRY	SCORE	CHANGE	RANK	COUNTRY	SCORE	CHANGE
1	 Iceland	1.112	↔	29	 Qatar	1.656	↓ 9	57	 Zambia	1.948	↑ 2
2	 Ireland	1.303	↔	30	 Latvia	1.661	↓ 3	58	 Costa Rica	1.95	↓ 5
3	 Austria	1.313	↑ 1	31	 Lithuania	1.672	↑ 6	59	 Kazakhstan	1.954	↑ 19
4	 New Zealand	1.323	↓ 1	32	 Poland	1.678	↓ 3	60	 Uzbekistan	1.957	↑ 15
5	 Singapore	1.339	↑ 3	33	 Italy	1.692	↔	61	 Bosnia and Herzegovina	1.961	↓ 5
6	 Switzerland	1.35	↑ 3	34	 United Kingdom	1.703	↓ 2	62	 Namibia	1.972	↑ 1
7	 Portugal	1.372	↓ 1	35	 Montenegro	1.746	↑ 5	63	 Moldova	1.976	↓ 2
8	 Denmark	1.382	↓ 3	36	 Romania	1.755	↓ 1	64	 Chile	1.978	↓ 10
9	 Slovenia	1.395	↓ 2	37	 Oman	1.761	↑ 4	65	 Tanzania	1.987	↑ 11
10	 Malaysia	1.427	↑ 2	38	 North Macedonia	1.764	↓ 2	66	 Sierra Leone	1.993	↓ 23
11	 Canada	1.449	↓ 1	39	 Sweden	1.782	↓ 5	67	 Jordan	1.998	↓ 9
12	 Czechia	1.459	↓ 1	40	 Greece	1.793	↑ 17	68	 Bolivia	2.009	↓ 2
13	 Finland	1.474	↑ 2	41	 Vietnam	1.802	↓ 3	69	 Liberia	2.025	↓ 5
14	 Hungary	1.502	↑ 4	42	 Albania	1.809	↓ 3	70	 Cambodia	2.028	↓ 6
15	 Croatia	1.504	↑ 1	43	 Taiwan	1.818	↓ 1	71	 Tajikistan	2.035	↑ 19
16	 Belgium	1.51	↓ 2	44	 Madagascar	1.838	↑ 2	72	 Angola	2.043	↑ 19
17	 Japan	1.525	↓ 4	45	 Mongolia	1.845	↔	=73	 Paraguay	2.044	↓ 4
18	 Netherlands	1.527	↑ 1	46	 South Korea	1.848	↑ 6	=73	 Tunisia	2.044	↑ 6
19	 Australia	1.536	↑ 2	47	 Argentina	1.855	↑ 2	75	 Thailand	2.048	↑ 11
20	 Germany	1.542	↓ 4	48	 Indonesia	1.857	↓ 4	76	 Armenia	2.052	↓ 2
21	 Bhutan	1.564	↑ 3	49	 Laos	1.861	↑ 1	77	 Kyrgyz Republic	2.053	↑ 18
22	 Mauritius	1.577	↔	50	 Botswana	1.863	↓ 3	78	 Morocco	2.054	↑ 14
23	 Spain	1.597	↑ 7	51	 Timor-Leste	1.882	↓ 3	79	 Malawi	2.063	↓ 12
24	 Estonia	1.615	↑ 3	52	 Uruguay	1.893	↑ 3	80	 Nepal	2.069	↓ 12
25	 Kuwait	1.622	↑ 1	53	 United Arab Emirates	1.897	↑ 31	81	 Bahrain	2.072	↑ 16
26	 Bulgaria	1.629	↑ 5	54	 Serbia	1.93	↑ 8	=82	 The Gambia	2.079	↓ 13
27	 Slovakia	1.634	↓ 2	55	 Ghana	1.938	↓ 5	=82	 Turkmenistan	2.079	↓ 2
28	 Norway	1.638	↓ 5	56	 Kosovo	1.945	↑ 3				

2024 GLOBAL PEACE INDEX

RANK	COUNTRY	SCORE	CHANGE	RANK	COUNTRY	SCORE	CHANGE	RANK	COUNTRY	SCORE	CHANGE
84	Senegal	2.084	↓ 15	112	Belarus	2.291	↑ 3	=140	Pakistan	2.783	↑ 2
85	Guinea-Bissau	2.085	↓ 12	113	Nicaragua	2.295	↑ 12	=140	Niger	2.792	↓ 6
86	France	2.088	↓ 14	114	Benin	2.306	↓ 1	142	Venezuela	2.821	↑ 3
87	Trinidad and Tobago	2.092	↓ 10	115	Papua New Guinea	2.315	↓ 10	143	Haiti	2.827	↓ 9
=88	China	2.101	↓ 6	116	India	2.319	↑ 5	144	Ethiopia	2.845	↑ 5
=88	Cyprus	2.101	↓ 5	117	Guatemala	2.332	↔	145	Palestine	2.872	↓ 9
90	Algeria	2.11	↓ 2	118	Gabon	2.372	↓ 18	146	Colombia	2.887	↔
91	Jamaica	2.119	↑ 2	119	Djibouti	2.374	↓ 8	147	Nigeria	2.907	↔
92	Rwanda	2.12	↑ 4	120	Togo	2.381	↓ 2	148	Myanmar	2.943	↑ 6
93	Bangladesh	2.126	↓ 8	121	Zimbabwe	2.396	↓ 1	149	Burkina Faso	2.969	↓ 1
94	Equatorial Guinea	2.132	↓ 14	122	Kenya	2.409	↓ 3	150	Central African Republic	3.009	↑ 1
95	Mauritania	2.136	↓ 6	123	Honduras	2.415	↑ 1	151	Iraq	3.045	↑ 2
96	Panama	2.14	↓ 9	124	Guinea	2.423	↑ 2	152	North Korea	3.055	↓ 2
97	Dominican Republic	2.157	↑ 5	125	Lesotho	2.461	↓ 3	153	Somalia	3.091	↑ 2
98	Cuba	2.16	↔	126	Uganda	2.477	↓ 3	154	Mali	3.095	↓ 2
99	Peru	2.179	↑ 5	127	South Africa	2.507	↑ 2	155	Israel	3.115	↓ 11
=100	Georgia	2.195	↓ 6	128	Libya	2.528	↑ 4	156	Syria	3.173	↑ 2
=100	Sri Lanka	2.195	↓ 1	129	Burundi	2.567	↓ 2	157	Russia	3.249	↑ 2
102	Saudi Arabia	2.206	↑ 5	130	Ecuador	2.572	↓ 16	158	Democratic Republic of the Congo	3.264	↑ 4
103	Eswatini	2.209	↑ 3	131	Brazil	2.589	↔	159	Ukraine	3.28	↓ 3
104	Philippines	2.21	↑ 4	132	United States of America	2.622	↓ 2	160	Afghanistan	3.294	↔
105	Egypt	2.212	↑ 4	133	Iran	2.682	↑ 10	161	South Sudan	3.324	↑ 2
106	Azerbaijan	2.248	↓ 3	134	Lebanon	2.693	↓ 1	162	Sudan	3.327	↓ 5
=107	El Salvador	2.25	↑ 21	135	Chad	2.704	↑ 5	163	Yemen	3.397	↓ 2
=107	Mozambique	2.25	↑ 3	136	Eritrea	2.748	↑ 5				
109	Côte d'Ivoire	2.255	↓ 9	137	Cameroon	2.773	↑ 1				
110	Republic of the Congo	2.261	↑ 6	138	Mexico	2.778	↓ 1				
111	Guyana	2.286	↑ 1	139	Türkiye	2.78	↔				

Глобальний індекс миру 2024

Зараз існує 56 конфліктів, найбільше з часів Другої світової війни. Вони стали більш міжнародними з 92 країнами, залученими в конфлікти за межами своїх кордонів. Зростання кількості незначних конфліктів збільшує ймовірність більших серйозних конфліктів у майбутньому.

Ключові результати

- 97 країн погіршили миролюбність, більше, ніж за будь-який рік з моменту заснування Глобального індексу миру в 2008 році.
- Конфлікти в Газі та Україні були основними причинами глобального падіння миролюбності, оскільки у 2023 році кількість загиблих у боях досягла 162 000.
- 92 країни наразі залучені до конфліктів за межами своїх кордонів більше, ніж будь-коли з моменту заснування GPI.
- Перша у своєму роді військова система підрахунку балів свідчить про те, що військовий потенціал США в три рази більший, ніж у Китаю.
- У 2023 році глобальні економічні наслідки насильства зросли до 19,1 трлн доларів, що становить 13,5% світового ВВП.
- 108 країн стали більш мілітаризованими.
- 110 мільйонів людей є біженцями або внутрішньо переміщеними особами через насильницький конфлікт, при цьому 16 країн зараз приймають понад півмільйона біженців
- Ісландія, Ірландія, Австрія, Нова Зеландія та Сінгапур увійшли до 5-ти наймирніших країн світу у 2024 році .
- Близький Схід і Північна Африка залишаються найменш мирним регіоном.

Глобальний індекс миру 2024

Регіональні моменти

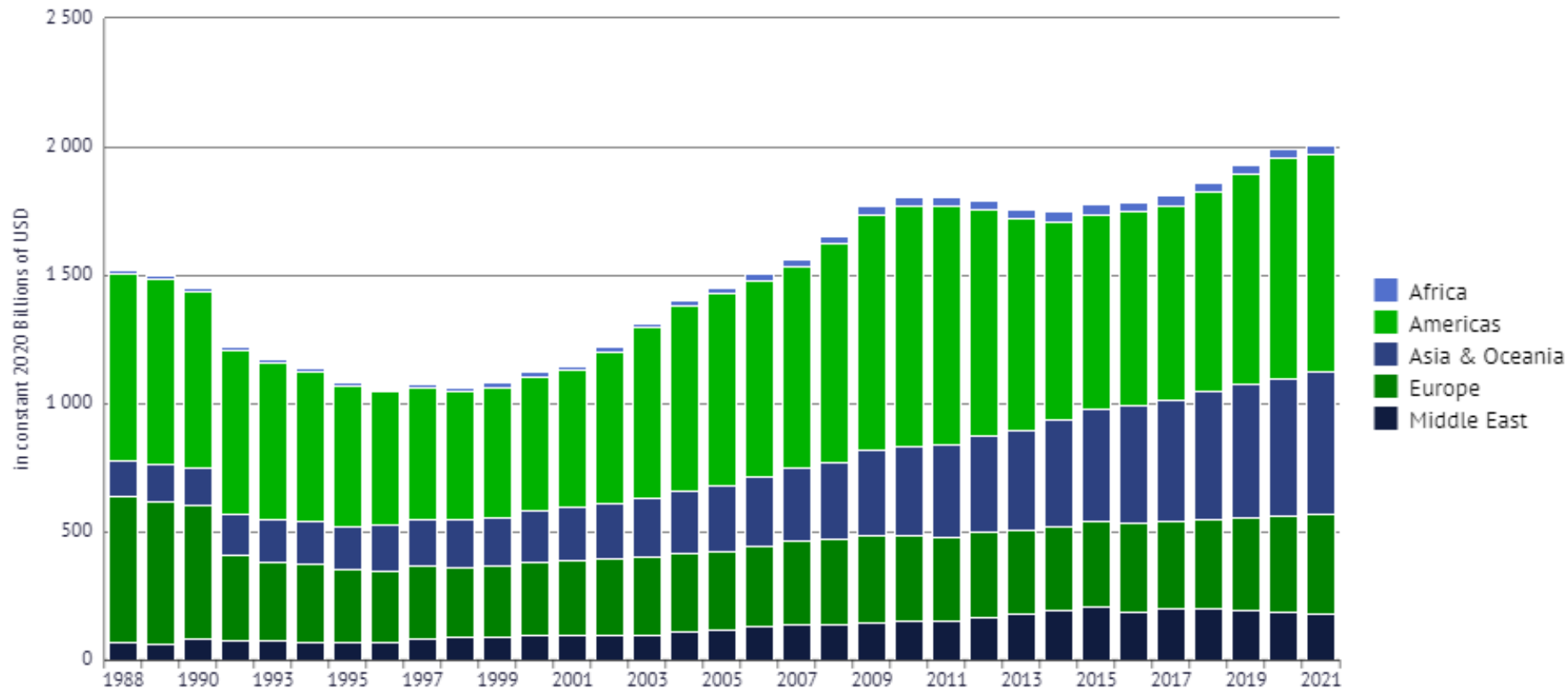
- Європа залишається наймирнішим регіоном, однак тут зафіксовано найбільше щорічне зростання військових витрат з моменту заснування GPI.
- Північна Америка зафіксувала найбільше регіональне погіршення миролюбності з падінням трохи менше, ніж на 5%. І в США, і в Канаді спостерігалось значне падіння, насамперед через зростання насильницької злочинності та страху перед насильством.
- Африка на південь від Сахари зараз є другим найменш мирним регіоном після Близького Сходу, оскільки вона стикається з декількома безпековими кризами – особливо посиленням політичних заворушень і тероризму.
- Азіатсько-Тихоокеанський регіон залишається другим наймирнішим регіоном з невеликим зниженням миролюбності. У Папуа-Новій Гвінеї зафіксовано найгірше погіршення в регіоні, спричинене посиленням міжплемінного насильства через суперечки щодо території та власності на землю.
- У Центральній Америці та Карибському басейні спостерігалось незначне зниження миролюбності, оскільки такі країни, як Гаїті, боролися з високим рівнем організованої злочинності та громадянськими заворушеннями. Незважаючи на це, Сальвадор зафіксував найзначніше у світі покращення миру.
- Південна Америка пережила друге за величиною падіння миролюбності з погіршенням на 3,6%. Найбільші зміни відбулися за показниками: Рівень вбивств, Масштаб політичного терору та Інтенсивність внутрішнього конфлікту.

Економічні втрати від війн і конфліктів

ECONOMIC COST OF VIOLENCE RANK BY % OF GDP	COUNTRY	ECONOMIC IMPACT OF VIOLENCE (MILLIONS, US\$ 2021 PPP)	PER CAPITA IMPACT (2021, US\$ PPP)	ECONOMIC COST OF VIOLENCE AS PERCENTAGE OF GDP	ECONOMIC COST OF VIOLENCE (MILLIONS, US\$ 2021 PPP)
1	Syria	21,014.7	1,200.8	80%	19,211.2
2	South Sudan	1,609.2	113.5	41%	1,467.1
3	Central African Republic	2,220.3	451.3	37%	1,897.2
4	Somalia	6,225.3	402.1	33%	5,049.8
5	Afghanistan	34,199.4	878.5	30%	24,221.3
6	North Korea	9,602.9	372.5	27%	4,924.0
7	Colombia	273,766.6	5,362.8	26%	217,821.8
8	Yemen	13,449.7	404.1	23%	10,265.6
9	Sudan	102,790.0	2,259.2	21%	63,617.1
10	Cyprus	9,136.3	10,151.4	21%	7,865.9
11	Venezuela	15,945.2	578.0	20%	14,385.4
12	Ukraine	167,590.8	4,058.6	20%	123,832.7
13	Libya	26,108.0	3,890.9	19%	15,490.8
14	El Salvador	15,526.9	2,382.2	19%	11,566.4
15	Eritrea	1,395.6	387.6	17%	1,072.0
16	Mali	13,268.7	655.3	16%	8,571.4
17	Burkina Faso	11,072.6	514.5	15%	7,967.8
18	Palestinian Territories	7,023.5	1,345.0	15%	4,486.8
19	Azerbaijan	40,065.7	3,932.6	15%	26,202.4
20	South Africa	205,070.0	3,387.9	14%	135,080.0
21	Oman	45,481.1	9,947.7	13%	22,964.9
22	Iraq	96,860.9	2,352.4	13%	60,955.9
23	Honduras	10,537.7	1,041.6	13%	7,786.9
24	Lesotho	1,125.1	539.1	13%	865.5
25	Congo - Kinshasa	16,387.0	177.4	12%	14,380.8
26	Jamaica	5,168.4	1,886.3	12%	3,676.2
27	Georgia	9,614.5	2,590.1	12%	7,253.6
28	Bahrain	18,072.0	12,153.3	11%	9,457.6
29	Botswana	7,365.3	3,075.3	11%	4,751.2
30	Saudi Arabia	423,442.9	11,941.8	11%	215,551.2
31	Russia	938,726.5	6,423.1	11%	528,989.8
32	Mauritania	5,372.6	1,267.1	11%	3,082.7
33	Guyana	3,427.5	4,344.1	11%	2,219.1

Військові витрати за регіонами

у постійному 2020 році мільярди доларів США

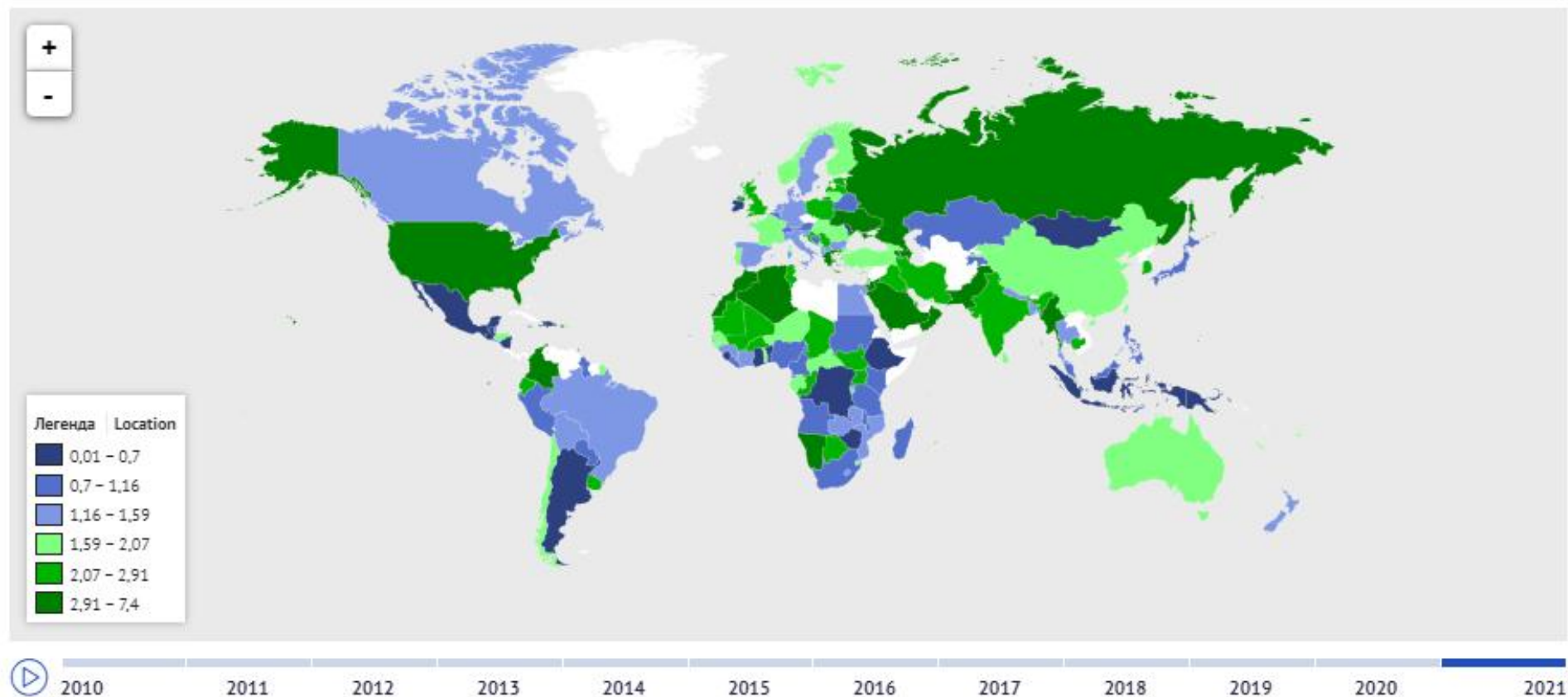

Військові витрати у світі у 2023 році

Rank		Country	Spending (\$ b.), 2023	Change in spending (%)		Spending as a share of GDP (%) ^b		Share of world spending (%), 2023
2023	2022 ^a			2022–23	2014–23	2023	2014	
1	1	United States	916	2.3	9.9	3.4	3.7	37
2	2	China	[296]	6.0	60	[1.7]	[1.7]	[12]
3	3	Russia	[109]	24	57	[5.9]	[4.1]	[4.5]
4	4	India	83.6	4.2	44	2.4	2.5	3.4
5	5	Saudi Arabia	[75.8]	4.3	-18	[7.1]	[11]	[3.1]
Subtotal top 5			1 481	61
6	6	United Kingdom	74.9	7.9	14	2.3	2.2	3.1
7	7	Germany	66.8	9.0	48	1.5	1.1	2.7
8	11	Ukraine	64.8	51	1 272	37	3.0	2.7
9	8	France	61.3	6.5	21	2.1	1.9	2.5
10	9	Japan	50.2	11	31	1.2	1.0	2.1
Subtotal top 10			1 799	74

Сукупні військові витрати у світі у 2023 році перевищили \$2,4 трлн, збільшившись на 6,8% в порівнянні з 2022 роком. Це найбільш стрімке зростання з 2009 року. Крім того, вперше з 2009 року військові витрати збільшилися у всіх п'яти географічних регіонах, найзначніше – у Європі, Азії, Океанії та на Близькому Сході

% військових витрат у ВВП в країнах світу в 2021 році

NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION

НАТО (Північноатлантичний Альянс) об'єднує 32 суверенних країн з Європи і Північної Америки, консультуючи і співпрацюючи в області безпеки і оборони.

Всі рішення Альянсу приймаються *консенсусом*.

Члени НАТО пообіцяли підтримати один одного в нападі відповідно до статті 5 договору про створення Північноатлантичного союзу, в якому стверджується, що напад на нього є нападом на всіх.

Основи НАТО були офіційно закладені 4 квітня 1949 року підписанням Північноатлантичного договору, більш відомого як Вашингтонський договір.

- Вашингтонський договір є основою НАТО.
- Договір був підписаний у Вашингтоні, округ Колумбія, 4 квітня 1949 року *12 членами-засновниками*.
- Договір бере свою силу зі *статті 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй*, яка підтверджує невід'ємне право незалежних держав на індивідуальну або колективну оборону.
- *Колективна оборона* є основою Договору та закріплена в статті 5. Вона зобов'язує членів захищати один одного та створює дух солідарності всередині Альянсу.
- Договір короткий – містить лише *14 статей* – і передбачає вбудовану гнучкість на всіх фронтах.
- Незважаючи на мінливе середовище безпеки, оригінальний Договір ніколи не змінювався, і кожен член Альянсу має можливість імплементувати текст відповідно до своїх можливостей та обставин.

1. Членство в НАТО відкрите для будь-якої європейської держави, здатної розвивати принципи цього Договору і робити внесок у безпеку Північноатлантичного регіону.
2. НАТО також має так званий План дій щодо членства. У ньому надаються практичні рекомендації та адресна допомога для сприяння претендентам на членство у підготовці до членства та досягненні відповідності ключовим вимогам.
3. НАТО не має власних збройних сил, у розпорядженні Альянсу є збройні сили – країн-членів. (Деякі держави-члени НАТО взагалі не мають власних армій, зокрема Люксембург та Ісландія).
4. Будь-яка держава-член має право виходу з Альянсу.
5. Ухвалення всіх рішень в Альянсі відбувається на засадах консенсусу. Кожна країна-член НАТО має право вето.

Етапи розширення НАТО

1949 – 12 членів-засновників (Бельгія, Канада, Данія, Франція, Ісландія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Норвегія, Португалія, Велика Британія та Сполучені Штати)

1952 – Приєднання Греції та Туреччини

1955 – Приєднання Німеччини

1982 – Приєднання Іспанії

1999 – перша хвиля розширення після холодної війни

2004 – друга хвиля розширення після холодної війни

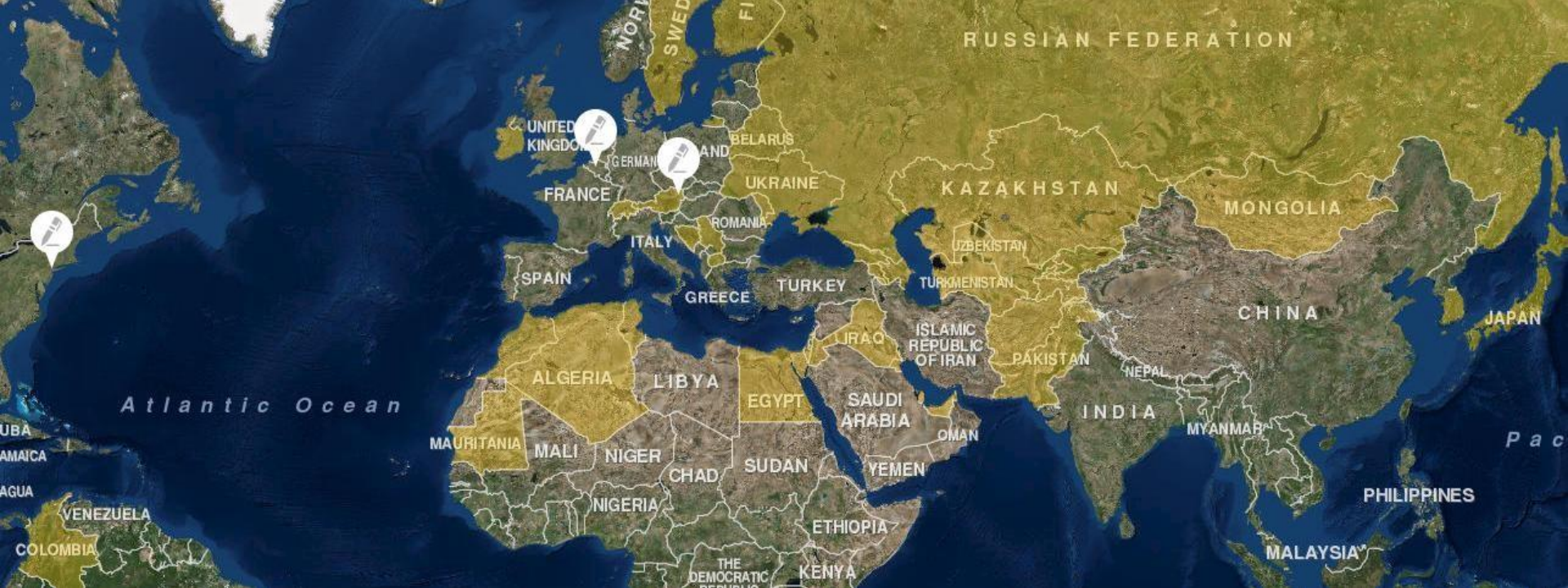
2009 – Приєднання Албанії та Хорватії

2017 – Приєднання Чорногорії

2020 – Приєднання Північної Македонії

2023 – Приєднання Фінляндії

2024 – Приєднання Швеції

НАТО працює над забезпеченням безпеки і стабільності проекту з широкою мережею з більш ніж 40 країн, які не є членами, які простягаються від Центральної і Східної Європи до так само далеко, як і Азіатсько-Тихоокеанського регіону.

Країни-партнери нарощують індивідуальні відносини з НАТО, охоплюючи різні аспекти практичного співробітництва і діалогу. Багато партнерів активно беруть участь в операціях і місіях під керівництвом НАТО. Деякі прагнуть приєднатися до Альянсу.

Альянс також працює з іншими міжнародними організаціями, такими як Європейський союз, Організація Об'єднаних Націй, Організація з безпеки і співробітництва в Європі

НАТО розвиває розгалужену **систему партнерства**, до якої входять:

1. Рада євроатлантичного партнерства, особливі партнери Україна (https://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_37750.htm), Грузія
2. Країни Середземноморського діалогу (Алжир, Єгипет, Ізраїль, Йорданія, Мавританія, Марокко, Туніс) - https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52927.htm
3. Країни Стамбульської ініціативи співпраці (Бахрейн, Катар, Кувейт та ОАЕ) - https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52956.htm
4. Міжнародні організації (ЄС, ООН, ОБСЄ)
5. Контактні країни (Австралія, Нова Зеландія, Південна Корея, Японія та інші).

Партнерство з Афганістаном, Білоруссю та Росією наразі призупинено після рішень Північноатлантичної ради щодо середовища безпеки.

Історія створення НАТО

1949 – 1991
роки

Витоки НАТО

Із завершенням Другої світової війни альянс між Радянським Союзом і західними державами погіршився. Європі потрібен був план підтримки довгострокового миру. Згідно з умовами Ялтинської та Потсдамської конференцій, прем'єр-міністр СРСР Йосип Сталін отримав тимчасовий контроль над Польщею та частиною Німеччини. Однак швидко стало зрозуміло, що Радянський Союз мав більші амбіції, оскільки він спонсорував комуністичні перевороти в Чехословаччині та навколишніх східноєвропейських територіях. Побоюючись подальшого вторгнення СРСР у Західну Європу, ці країни обговорювали створення організації, здатної забезпечити взаємну безпеку.

Історія створення НАТО

Тривожне розширення Радянського Союзу та невиконання умов Потсдамської та Ялтинської конференцій призвели до створення НАТО як засобу збереження єдиної демократичної Європи. Оборонний альянс був створений у 1949 році і складався з дванадцяти учасників: США, Канади та десяти європейських країн. Країни-засновники НАТО побудували організацію таким чином, щоб усі рішення приймалися консенсусом. Незважаючи на егалітарну структуру альянсу, провідна роль Сполучених Штатів була очевидною з самого початку; Верховний головнокомандувач НАТО в Європі, посада, яку завжди займав американець, керує військовими операціями НАТО.

Британський міністр закордонних справ Ернест Бевін підписує Північноатлантичний договір у Вашингтоні, а сер Олівер Френкс, британський посол у Сполучених Штатах, спостерігає за цим 4 квітня 1949 року.

Архів Keystone/Hulton через Getty Images

Історія створення НАТО

1952 – 1955 роки

Рання експансія в Західній Німеччині

Члени-засновники НАТО вважали, що розширення альянсу має вирішальне значення для забезпечення миру в Європі. Вони запропонували членство Греції та Туреччині в 1952 році та Західній Німеччині в 1955 році, останнє було особливо важливим рішенням, враховуючи історію провокування Німеччиною конфліктів у Європі. Зі вступом до НАТО Західна Німеччина стала більш інтегрованою із Західною Європою та зобов'язалася ніколи не виробляти зброю масового знищення. За словами першого генерального секретаря НАТО, мета НАТО полягала в тому, щоб «утримати Радянський Союз, американців усередині та німців».

Історія створення НАТО

1955 рік

Радянський Союз і Варшавський договір

Вступ Західної Німеччини до НАТО спонукав Радянський Союз створити власний альянс: **Варшавський договір**. Хоча Радянський Союз уже мав двосторонні оборонні угоди з більшістю своїх комуністів-сусідів, Варшавський договір формалізував ці відносини в блок, який міг діяти єдино. Зосередившись на інтеграції збройних сил країн Варшавського договору, Радянський Союз міг більш ефективно контролювати менші країни Східної Європи, захищаючи їх від впливу НАТО. Радянський Союз доклав чимало зусиль, щоб зберегти цих союзників: коли у 1956 році угорці вийшли на демонстрацію, закликаючи до більших політичних та економічних свобод і виходу країни з Варшавського договору, Радянський Союз послав танки та придушив протести, убивши 2500 угорців.

Історія створення НАТО

1979 – 1987 роки

**Двостороннє рішення
– ризикований успіх**

Під час холодної війни НАТО розгорнула сотні ракет США поблизу кордонів кількох країн Варшавського договору, включаючи Радянський Союз. У той же час НАТО використовувала наявність цих боєголовок для переговорів з Радянським Союзом про демонтаж усіх ракет малої та середньої дальності. Зрештою, стратегія (відома як двостороннє рішення) була успішною: обидві сторони досягли **угоди про контроль над озброєннями в 1987 році**. Спонсорване НАТО нарощування військової сили було ризикованою та суперечливою серед європейської громадськості, оскільки це призвело б до будь-якого конфлікту, який спалахнув набагато смертоносніше.

Історія створення НАТО

1991 рік

Розпад Радянського Союзу

У 1991 році Радянський Союз розпався на Росію та чотирнадцять інших країн. Цей крах і розпуск очолюваного Радянським Союзом Варшавського договору ознаменували швидкий кінець холодної війни. НАТО успішно виконала свою місію зі стримування збройного конфлікту на континенті, зберігаючи холодну війну переважно холодною. Рідко буває, щоб альянс, народжений в одному стратегічному контексті, витримав, коли цей стратегічний контекст докорінно змінився.

Історія створення НАТО

1991 – 2001
роки

Після закінчення
холодної війни НАТО
опинилася перед
точкою перелому

Наприкінці холодної війни перед НАТО постало питання про те, чи варто йому продовжувати існування. Замість того, щоб завершити одне з найуспішніших військових партнерств в історії, представники НАТО вирішили **переглянути місію групи**. Але залишилося багато запитань: чи залишиться альянс у такому ж розмірі чи прийме нових членів? Чи залишиться він суто оборонним альянсом чи розширить свою місію? Протягом наступного десятиліття НАТО розширила свій склад і протистояла новим формам нестабільності за межами кордонів своїх членів.

Історія створення НАТО

1991 – 2001
роки

Після закінчення
холодної війни НАТО
опинилася перед
точкою перелому

Партнерство заради миру з Росією

Першим кроком у переосмисленні НАТО після холодної війни стала ініціатива під назвою «Партнерство заради миру». Його головними цілями були налагодження відносин з колишніми радянськими країнами та демонстрація того, що НАТО не має наміру зникати після холодної війни. Хоча участь у партнерстві не гарантувала колишнім країнам Варшавського договору вступу до НАТО, багато хто розглядав його як перший крок до отримання членства. Тринадцять східноєвропейських країн, включаючи Росію, працювали з союзниками по НАТО та співпрацювали в багатосторонній діяльності, як-от гуманітарна допомога, підтримання миру та врегулювання криз.

Історія створення НАТО

1991 – 2001
роки

Після закінчення
холодної війни НАТО
опинилася перед
точкою перелому

Втручання НАТО в Сербію

У 1995 році боснійські серби порушили резолюцію Ради Безпеки ООН під час боснійської війни. У відповідь НАТО розпочало повітряну кампанію проти боснійської армії. У 1999 році в регіоні відновилося насильство, коли сербська влада переслідувала групу етнічних албанців, які закликали до незалежності країни. НАТО дійшло висновку, що напад на Сербію був виправданим, щоб запобігти масовим звірствам. На чолі зі Сполученими Штатами альянс розпочав ще одну широку кампанію бомбардувань. Це ознаменувало **початок перетворення НАТО з суто оборонного альянсу на велику, скоординовану та потужну військову силу, що діє за межами кордонів своїх членів.**

Історія створення НАТО

1999 – 2004
роки

Виклики розширення НАТО

У 1999 році НАТО продовжило своє розширення, додавши Чехію, Угорщину та Польщу. У 2004 році Альянс знову розширився, розширивши членство до семи східноєвропейських країн, багато з яких були колишніми радянськими республіками. Сполучені Штати значною мірою керували цим періодом зростання, вважаючи, що розширення НАТО стримає майбутню російську агресію та забезпечить членам безпеку, необхідну для переходу до демократії. Однак розширення не обійшлося без наслідків. Росія сприйняла проникнення НАТО в Східну Європу як пряму загрозу своїй безпеці та впливу в регіоні, і це розширення відчужило її. У міру зростання НАТО країни-члени хвилювалися, що додаткові зобов'язання розтягнуть альянс.

Історія створення НАТО

2001 – 2016
роки

**9/11 відкриває нову
главу**

11 вересня 2001 року бойовики терористичного угруповання «Аль-Каїда» захопили чотири літаки та використали їх як зброю для вбивства 2977 осіб у США. Атаки 11 вересня спричинили перше — і єдине — застосування статті 5, згідно з якою НАТО вважало напади проти всіх своїх членів. У відповідь НАТО очолила антиталібську коаліцію в Афганістані, яка стала його першою місією за межами Північної Атлантики. Відтоді місія постійно розвивалася, і через майже два десятиліття сили НАТО все ще перебувають в Афганістані.

У 2011 році Рада Безпеки ООН дозволила НАТО запровадити заборонену для польотів зону над Лівією після того, як диктатор країни Муамар Каддафі погрожував цивільному населенню країни. Але місія НАТО швидко розширилася від простого приземлення військово-повітряних сил Каддафі до ширшої політичної місії з усунення Каддафі від влади. У наступні місяці підтримувані НАТО повстанці захопили більшу частину Лівії та стратили Каддафі. Хоча лідери НАТО сподівалися, що повалення Каддафі означатиме кінець насильства в Лівії, незабаром країна поринула в ще більший хаос. Непередбачені наслідки кампанії в Лівії викликали сумніви щодо ефективності розширення місії НАТО.

Історія створення НАТО

2014 рік

Відновлення актуальності перед обличчям російської агресії

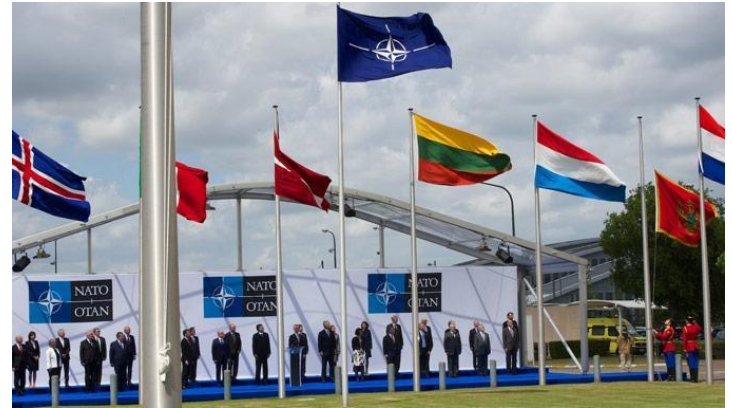
У 2014 році Росія вторглася в Україну та анексувала Крим — нагадування країнам НАТО, що Росія все ще загрожує демократії в Європі. НАТО у відповідь призупинила всю військову та цивільну співпрацю з Росією та пообіцяла надіслати більше військ своїм членам у Східній Європі. Постійна потреба в альянсі для захисту європейських демократій є особливо гострою в країнах Балтії – Естонії, Латвії та Литві, які вважаються особливо вразливими до російської військової сили.

Міністр закордонних справ України Андрій Дециця (ліворуч) очікує на початок зустрічі міністрів закордонних справ Україна-НАТО у штаб-квартирі НАТО в Брюсселі 1 квітня 2014 року.

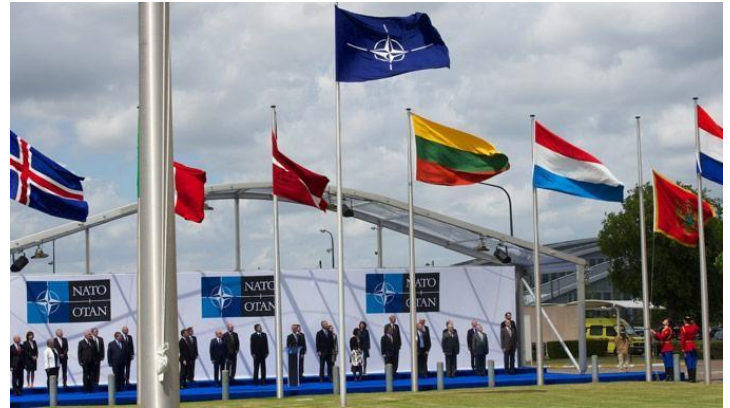
Франсуа Ленуар/Reuters

Політика «відкритих дверей» та План дій щодо членства в НАТО

1. Вступ нових членів до Альянсу відповідає статті 10 Північноатлантичного Договору, в якій проголошується, що кожна європейська держава, котра здатна втілювати у життя принципи цього Договору та сприяти безпеці у Північноатлантичному регіоні, може бути запрошена до приєднання до НАТО.
2. Формат підготовки до вступу в НАТО «План дій щодо членства» (ПДЧ) з'явився у 1999 році. Усі країни, які вступали до Альянсу з того моменту, проходили через виконання ПДЧ.
3. План дій щодо членства (ПДЧ) – це програма НАТО з надання консультацій, допомоги та практичної підтримки, що враховує індивідуальні потреби держав, які задекларували прагнення вступити до Альянсу. Процес надання допомоги країнам-претендентам багато в чому ґрунтується на досвіді, набутому внаслідок приєднання до Альянсу Польщі, Угорщини та Чеської Республіки, які вступили до НАТО у 1999 році в рамках першого раунду розширення після завершення холодної війни.

Політика «відкритих дверей» та План дій щодо членства в НАТО

У 1999 році в процедуру вступу до НАТО було введено етап т.зв. «кандидатства». Відтоді країни, які проявляли політичну волю до членства в Альянсі, спочатку повинні були приєднатись до ПДЧ, що означало їхнє визнання з боку НАТО як кандидатів на вступ, реалізувати його, а вже після того вести переговори про вступ.

Хоча участь у ПДЧ значною мірою сприяє підготовці до вступу до НАТО, вона не є гарантією майбутнього членства. Втім, усі країни, які проходили етап ПДЧ, мали істотну користь від цієї програми.

План дій щодо членства в НАТО, який є фактичним проявом політики відкритих дверей, складається з п'яти розділів, а саме:

1. Політичні та економічні питання
2. Оборона / Військові питання
3. Питання ресурсів
4. Питання безпеки
5. Правові питання

Основні етапи, які країна-претендент має пройти перш ніж стати членом Альянсу:

- 1) **Консультаційний етап** – на цьому етапі відбувається інтенсивний Індивідуальний діалог із зацікавленими країнами-партнерами. Зустрічі в рамках цього діалогу допомагають країні-партнеру вивчити деталі роботи Альянсу, а НАТО має змогу детально вивчити внутрішню ситуацію в країні-претенденті та її відносини з країнами-сусідами (зокрема на предмет відсутності між ними нерозв'язаних територіальних суперечок). Паралельно військове керівництво НАТО проводить аналіз відповідних військових факторів у зацікавленій у членстві в НАТО країні. Наприкінці цього етапу країна публічно оголошує про своє бажання стати членом
- 2) **Переговорний етап** починається висловленням запрошення від НАТО до країни-претендента розпочати переговори про вступ до НАТО.
- 3) **Ратифікаційний етап** розпочинається підписанням Протоколу про приєднання до Північноатлантичного договору та закінчується ратифікацією Протоколу у країнах-членах Альянсу та країні-кандидаті.
- 4) **Імплементацийний етап** розпочинається із процесу передання країною-кандидатом документів про вступ до Північноатлантичного договору на збереження до США. Країни-кандидати стають офіційними членами Альянсу.

2023 – Кейс приєднання Фінляндії до НАТО

Співпраця НАТО з Фінляндією почалася, коли вона приєдналася до програми «Партнерство заради миру» (ПЗМ) у 1994 році. Протягом наступних десятиліть Фінляндія стала одним із найактивніших партнерів НАТО та цінним учасником діяльності Альянсу, включаючи операції та місії під проводом НАТО в Балкани, Афганістан та Ірак.

Співпраця Фінляндії з НАТО історично ґрунтувалася на політиці військової неприєднання та твердому національному політичному консенсусі.

18 травня 2022 року - офіційний лист-заявку на членство в НАТО.

4 липня Фінляндія завершила переговори про вступ, підтвердивши свою готовність і здатність виконувати політичні, правові та військові зобов'язання та зобов'язання членства в НАТО.

Протягом наступних місяців усі члени НАТО ратифікували Протокол про вступ Фінляндії відповідно до своїх національних процедур. Фінляндія здала на зберігання свій документ про приєднання до Північноатлантичного договору 4 квітня 2023 року, ставши 31-ю країною-членом НАТО.

2024 – Кейс приєднання Швеції до НАТО

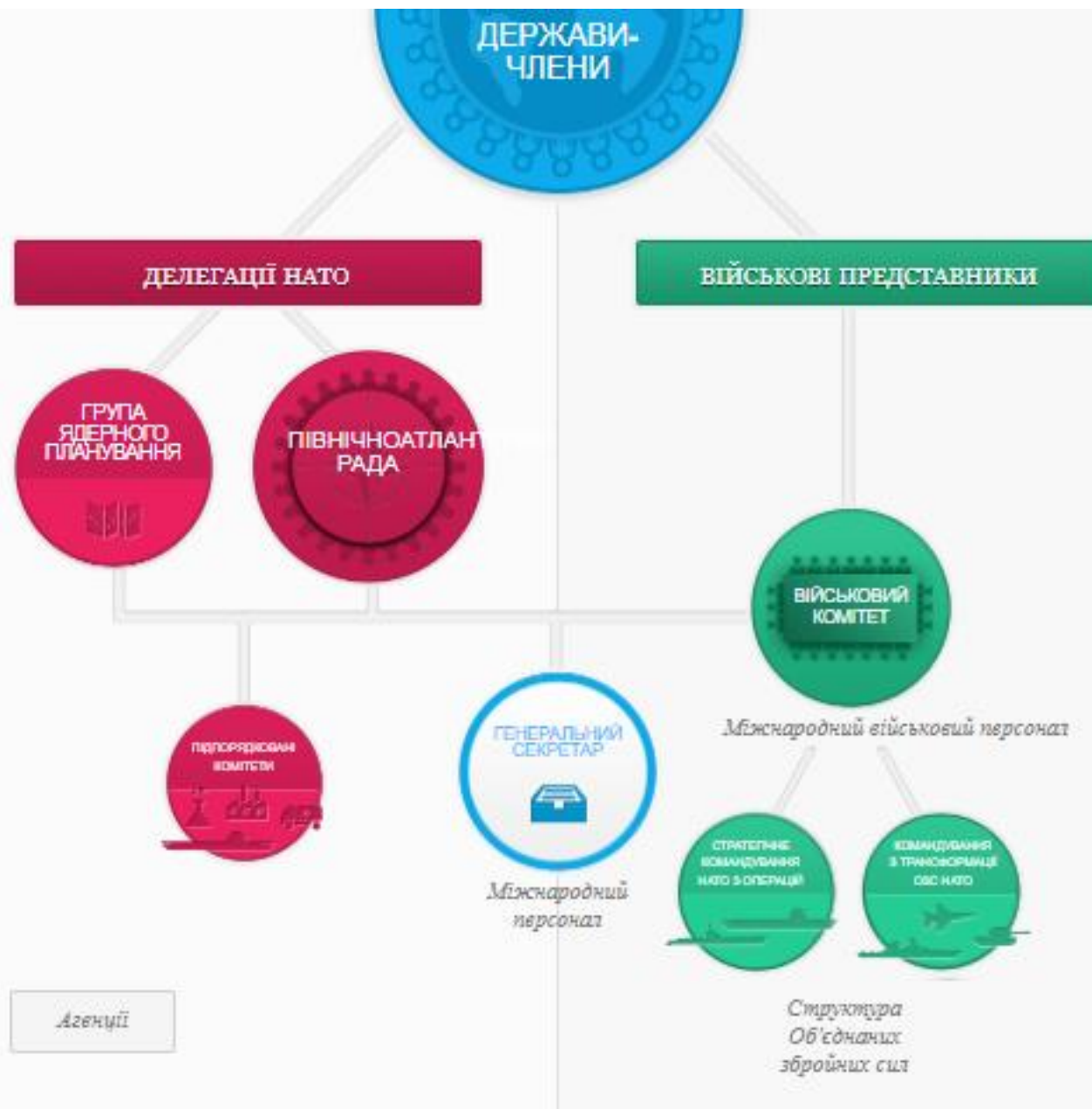
Швеція пройшла подібний шлях до членства в НАТО, як і Фінляндія: приєднавшись до програми «Партнерство заради миру» в 1994 році, роблячи великий внесок у діяльність НАТО як близький партнер протягом майже трьох десятиліть, і змінивши свою політику військової неприєднання після повномасштабного вторгнення Росії в Україна в 2022 році.

Разом із Фінляндією 18 травня 2022 року свій офіційний лист-заявку подала Швеція; отримав запрошення стати членом НАТО від лідерів Альянсу на Мадридському саміті 29 червня; завершив переговори про вступ 4 липня; і стала офіційно запрошеною 5 липня, коли члени Альянсу підписали протоколи про приєднання для обох країн.

Протягом наступних місяців усі члени НАТО ратифікували Протокол про вступ Швеції відповідно до своїх національних процедур. 7 березня 2024 року Швеція здала на зберігання свій документ про приєднання до Північноатлантичного договору, ставши 32-ю країною-членом НАТО.

Основні завдання НАТО

Завдання	Характеристика
колективна безпека	Члени НАТО завжди надаватимуть допомогу один одному у боротьбі з атаками, згідно зі статтею 5 Вашингтонського договору. Це зобов'язання залишається стійким і обов'язковим. НАТО буде стримувати та захищати від будь-якої загрози агресії та від нових викликів безпеці, якщо вони загрожують фундаментальній безпеці індивідуальних союзників або Альянсу в цілому
кризовий менеджмент	НАТО має унікальний та повноцінний набір політичних та військових спроможностей для надання відповіді повному кризовому спектру – перед, протягом та після конфліктів. НАТО активно залучатиме відповідний набір політичних та військових інструментів для надання допомоги в управлінні кризами, що розвиваються і можуть потенційно вплинути на безпеку Альянсу, до їх ескалації в конфлікти; для припинення існуючих конфліктів, якщо вони впливають на безпеку Альянсу; та для надання допомоги в закріпленні стабільності в післяконфліктних ситуаціях, якщо це сприяє євроатлантичній безпеці
кооперативна безпека	На Альянс впливає, і він може вплинути на політичну та безпекову ситуацію поза його кордонами. Альянс буде активно залучатися до зміцнення міжнародної безпеки шляхом партнерства з відповідними країнами та іншими міжнародними організаціями, активно вносячи внесок до контролю над озброєннями, нерозповсюдження і роззброєння та тримаючи відкритими двері до членства в Альянсі для всіх європейських демократій, які відповідають стандартам НАТО

Північноатлантична рада - головний політичний керівний орган НАТО. Кожна держава-член має місце в раді.

Він засідає на різних рівнях не рідше одного разу в тиждень або коли в цьому виникає необхідність. Головою є Генеральний секретар, який допомагає членам досягти згоди з ключових питань.

Північноатлантична рада є основним політичним органом, який приймає рішення в рамках НАТО. Він здійснює нагляд над політичними і військовими процесами, пов'язаними з безпекою усього альянсу. Він об'єднує представників кожної країни-члена для обговорення політичних або оперативних питань, що вимагають колективних рішень, забезпечуючи форум для проведення широких консультацій між членами з усіх питань, що стосуються світу і безпеку.

Група ядерного планування виступає в якості вищого органу з ядерних питань в Альянсі і обговорює конкретні політичні питання, пов'язані з ядерними силами. Ядерна політика Північноатлантичного союзу постійно аналізується і змінюється і адаптується в світлі нових подій. Міністри оборони всіх країн-членів, за винятком Франції, регулярно зустрічаються (коли це необхідно, на рівні послів; і один раз на рік на рівні міністрів оборони), де обговорюють конкретні політичні питання, пов'язані з ядерними силами.

*Колишній прем'єр-міністр
Норвегії Йенс Столтенберг
(2014-2024)*

*Колишній прем'єр-міністр
Нідерландів Марк Рютте, який
приступив до обов'язків 01.10.2024*

Генеральний секретар є найвищим міжнародним цивільним службовцем Північноатлантичного союзу. Ця людина відповідає за управління процесом консультацій і прийняття рішень в Альянсі і забезпечення прийняття рішень. Він очолює всі основні комітети і відповідає за керівництво дискусіями, сприяння процесу прийняття рішень і забезпечення прийняття рішень. Він є головним представником Організації. Він очолює Міжнародний штаб, роль якого полягає в тому, щоб безпосередньо і побічно надавати підтримку Генеральному секретарю. Особа призначається урядами-членами на початковий чотирирічний період, який може бути продовжений за взаємною згодою.

Штаб-квартира НАТО є політичним і адміністративним центром Північноатлантичного союзу. Вона розташована на бульварі Леопольд III в Брюсселі, Бельгія. Це місце для представників та експертів з усіх країн-членів для постійного консультування, що є ключовим елементом процесу прийняття рішень в рамках Альянсу, а також для роботи з країнами-партнерами.

Вона також є домом для національних делегацій країн-членів і офісів зв'язку або дипломатичних місій країн-партнерів. Робота цих делегацій і місій підтримується Міжнародним штабом НАТО і Міжнародним військовим штабом, також знаходяться в штаб-квартирі.

У Штаб-квартирі щорічно проводяться понад 5000 засідань.

Спочатку в Лондоні, Штаб-квартира була перенесена в Париж в 1952 році, а потім переведена в Брюссель, Бельгія, в 1967 році.

ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАТО

НАТО є міжурядовою організацією, якій держави-члени виділяють ресурси, необхідні для того, щоб вона могла функціонувати на щоденній основі. Існує три бюджету: один цивільний та два військових.

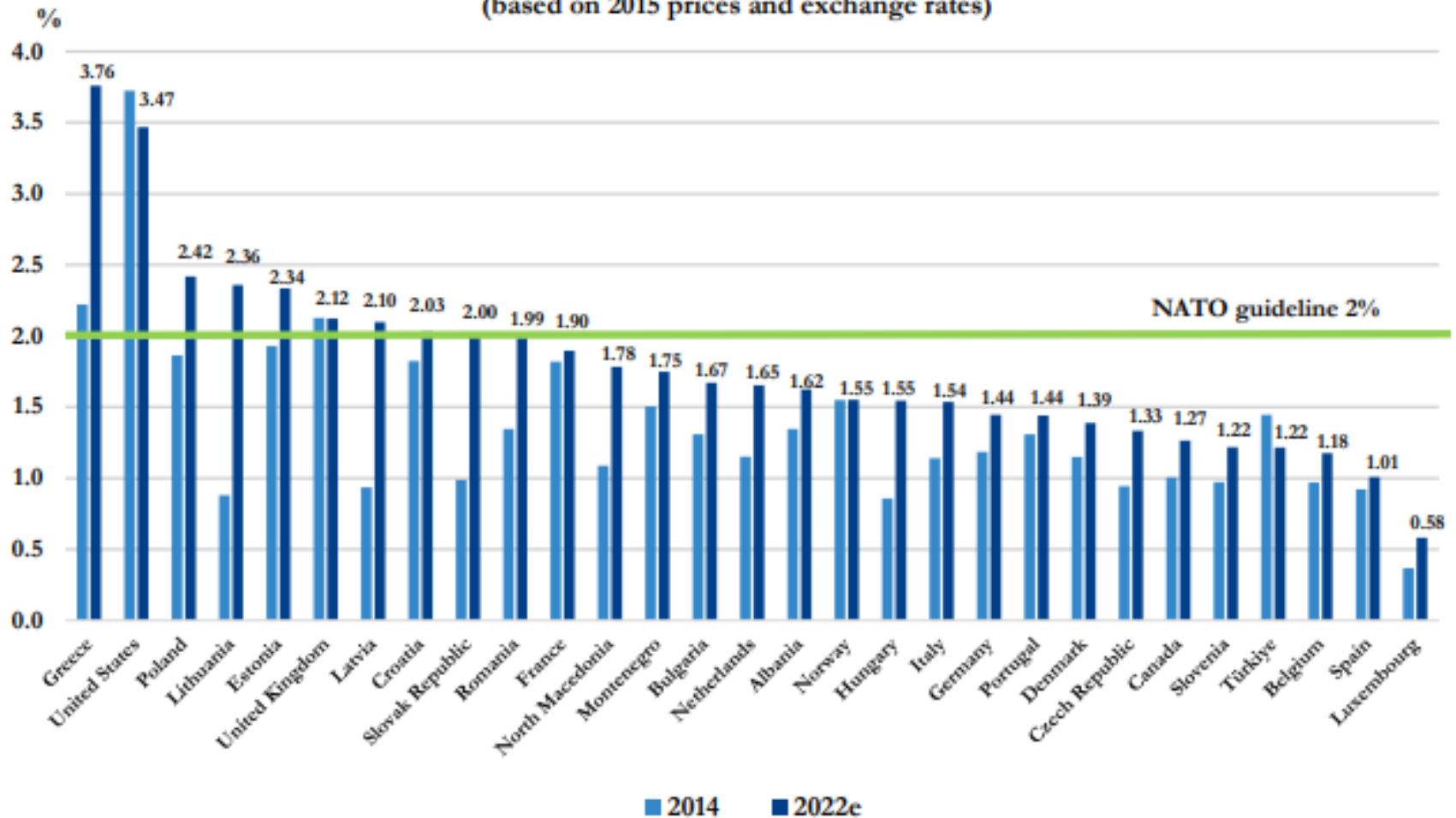
Кожна країна-член НАТО перераховує суму до бюджетів на основі узгодженої формули спільного несення витрат. У сукупності ці бюджети складають менш половини одного відсотка від загальних витрат на оборонний бюджет країн НАТО.

На сьогоднішній день найбільший внесок союзників вносить участь в місіях і операціях під керівництвом НАТО. Наприклад, одна країна може надати винищувачі, а інша - кораблі, обладнання або війська. Союзники НАТО також надають прямі кошти НАТО для покриття витрат на персонал і об'єкти НАТО, його командну структуру і спільне майно.

Витрати на оборону: на саміті в Уельсі в 2014 році союзники по НАТО взяли на себе зобов'язання вкладати все більше і більше коштів в оборону - припинити скорочення, перейти до **2% ВВП на оборону до 2024 року** і витратити 20% на основне обладнання. За останні три роки європейські союзники і Канада витратили на оборону майже 46 мільярдів доларів США.

Graph 3 : Defence expenditure as a share of GDP (%)

(based on 2015 prices and exchange rates)

Note: Figures for 2021 and 2022 are estimates.

**Угоди про розподіл витрат для цивільного бюджету, військового бюджету та
Програми інвестицій НАТО в безпеку (2021-2024)**

<i>Країна</i>	<i>Скоригована частка витрат до приєднання Північної Македонії «на рівні 30»</i>
	<i>Застосовується з 1 січня 2021 року до 31 грудня 2024 року</i>
Албанія	0,0908
Бельгія	2,1043
Болгарія	0,3656
Канада	6,8789
Хорватія	0,2995
Чехія	1,0558
Данія	1,3116
Естонія	0,1248
Франція	10,4913
Німеччина	16,3444
Греція	1,0573
Угорщина	0,7595
Ісландія	0,0642

**Угоди про розподіл витрат для цивільного бюджету, військового бюджету та
Програми інвестицій НАТО в безпеку (2021-2024)**

Італія	8,7812
Латвія	0,1595
Литва	0,2566
Люксембург	0,1693
Чорногорія	0,0291
Нідерланди	3,4506
Північна Македонія	0,0778
Норвегія	1,7771
Польща	2,9861
Португалія	1,0491
Румунія	1,2279
Словаччина	0,516
Словенія	0,2276
Іспанія	5,9908
Туреччина	4,7266
Об'єднане Королівство	11,2823
Сполучені Штати	16,3444

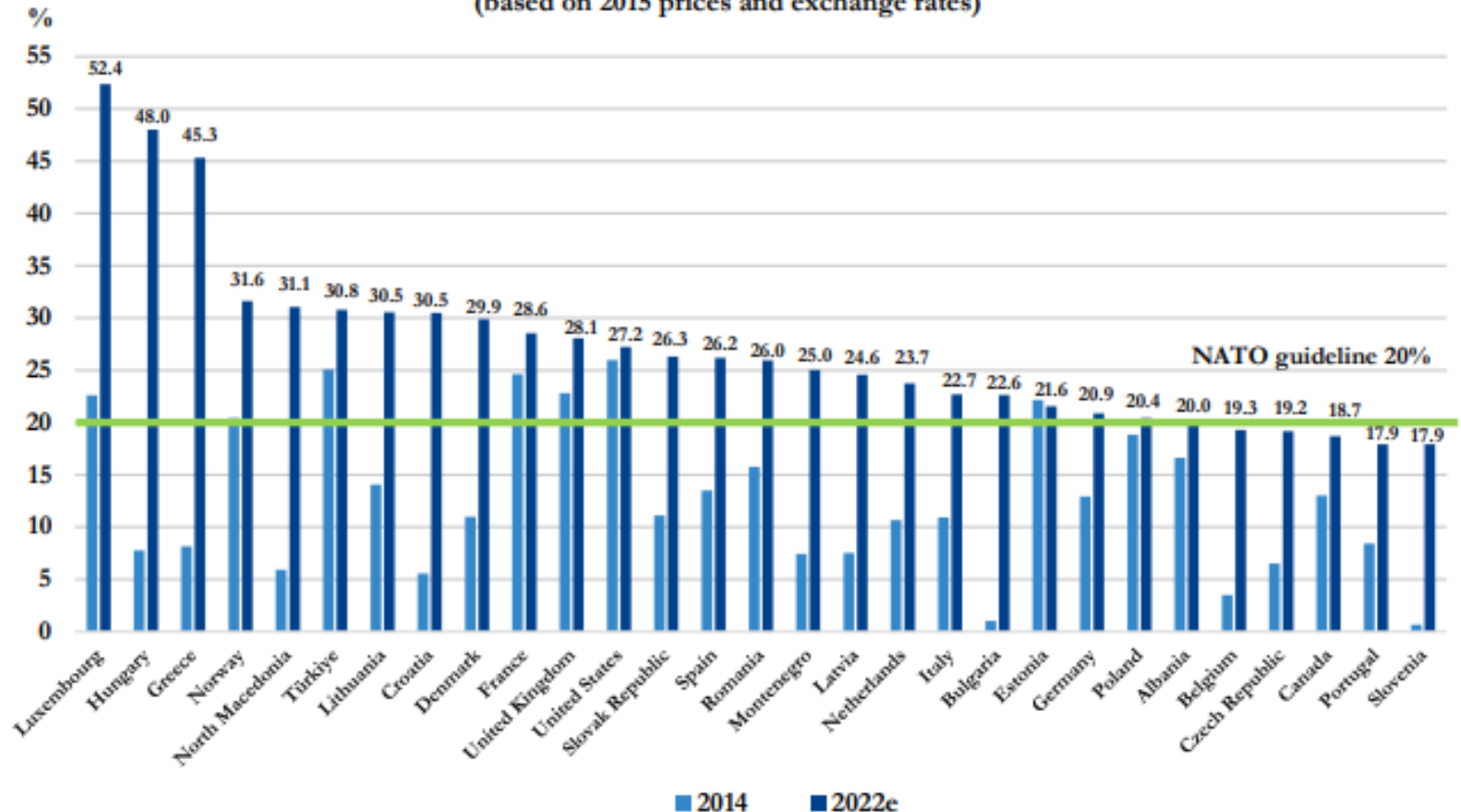
ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАТО

Витрати на оборону країн НАТО (2014-2022)

Витрати на обладнання як частка витрат на оборону (%)

Graph 4 : Equipment expenditure as a share of defence expenditure (%)

(based on 2015 prices and exchange rates)

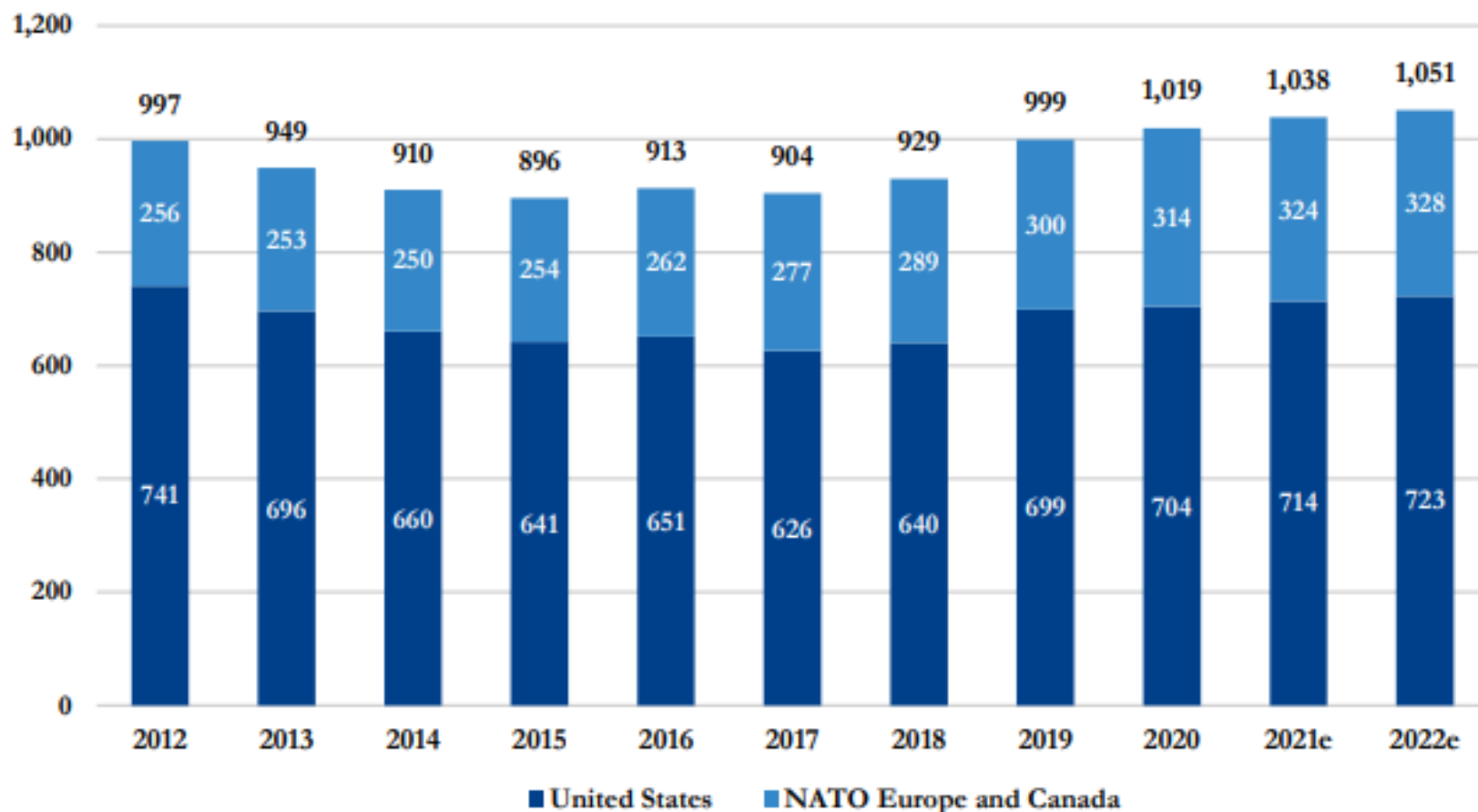

Note: Figures for 2021 and 2022 are estimates.

ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАТО

Витрати на оборону країн НАТО (2014-2022)

Витрати на оборону (млрд доларів США)

Notes: Figures for 2021 and 2022 are estimates. The NATO Europe and Canada aggregate from 2017 onwards includes Montenegro, which became an Ally on 5 June 2017, and from 2020 onwards includes North Macedonia, which became an Ally on 27 March 2020.

Військовослужбовці (Тисячі)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021e	2022e
Albania	6.7	6.2	5.8	6.8	6.8	6.8	6.7	6.6	6.6
Belgium	30.5	29.7	28.8	27.8	26.5	23.3	22.8	22.7	22.5
Bulgaria	27.5	24.9	24.7	24.3	24.4	24.6	25.0	25.8	27.4
Canada	65.9	70.3	70.5	68.2	70.3	71.8	70.3	68.2	68.2
Croatia	15.4	15.1	14.8	14.8	15.0	14.8	14.7	14.4	15.2
Czech Republic	20.2	21.5	22.7	23.8	24.7	25.3	26.1	26.4	26.9
Denmark	16.9	17.2	17.3	16.7	17.2	16.3	16.9	16.9	17.2
Estonia	6.3	6.0	6.1	6.0	6.2	6.3	6.7	6.8	6.9
France	207.0	204.8	208.1	208.2	208.2	207.8	207.6	207.5	207.1
Germany	178.8	177.2	177.9	179.8	181.5	183.8	183.9	184.8	188.5
Greece	107.3	104.4	106.0	106.9	109.2	102.5	106.6	110.4	111.4
Hungary	17.5	17.4	17.9	18.7	19.9	18.9	19.8	19.8	21.4
Italy	183.5	178.4	176.3	174.6	174.1	176.4	173.4	171.5	174.8
Latvia	4.6	4.8	5.2	5.5	5.9	6.0	6.4	6.6	7.5
Lithuania	8.6	11.8	11.8	13.5	14.3	14.9	15.1	15.2	17.2
Luxembourg	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9	0.8	0.8	0.9
Montenegro	1.9	1.7	1.5	1.5	1.5	1.5	1.9	1.6	1.7
Netherlands	41.2	40.6	40.0	39.5	39.3	39.7	40.0	40.8	41.6
North Macedonia	6.5	6.8	6.6	6.3	6.5	6.4	6.4	6.1	6.2
Norway	21.0	20.9	20.5	20.2	20.2	19.2	20.6	22.2	22.6
Poland	99.0	98.9	101.6	105.3	109.5	113.1	116.2	121.0	122.5
Portugal	30.7	28.3	29.8	27.8	26.9	23.8	23.7	24.5	26.5
Romania	65.1	64.5	63.4	64.0	64.0	64.5	66.4	68.6	78.5
Slovak Republic	12.4	12.4	12.2	12.2	12.2	12.2	12.7	12.7	13.8
Slovenia	6.8	6.6	6.5	6.3	6.2	6.0	6.0	6.0	5.9
Spain	121.8	121.6	121.0	117.7	117.4	117.0	118.7	118.7	118.2
Türkiye	426.6	384.8	359.3	416.7	444.3	441.8	433.0	439.1	446.9
United Kingdom	168.7	141.4	139.5	149.4	146.6	144.0	147.3	156.2	156.2
United States	1,338.2	1,314.1	1,301.4	1,305.9	1,317.4	1,329.2	1,346.7	1,348.4	1,346.4
NATO Europe and Canada	1,891	1,811	1,788	1,857	1,893	1,883	1,896	1,922	1,960
NATO Total	3,229	3,125	3,090	3,163	3,210	3,212	3,242	3,270	3,307

УКРАЇНА не є членом НАТО. Україна є країною-партнером НАТО, а це означає, що вона має тісну співпрацю з НАТО, але на неї не розповсюджується гарантія безпеки, запроваджена в договорі про заснування Альянсу.

Що робить НАТО та члени Альянсу для допомоги Україні?

НАТО допомагає координувати запити України про допомогу та сприяє наданню союзниками гуманітарної допомоги і нелетальної зброї. Окремі держави-члени НАТО надсилають до України озброєння, боєприпаси, медикаменти та інше необхідне військове обладнання, зокрема, для забезпечення кібербезпеки і захисту від загроз біологічного, хімічного, радіологічного і ядерного характеру. Вони також надають Україні фінансову допомогу на мільйони євро. До того ж багато союзників забезпечують гуманітарну допомогу цивільним людям і дають притулок мільйонам українських біженців. Держави - члени Альянсу також підтримують зусилля, спрямовані на забезпечення міжнародного розслідування нелюдських злочинів, зокрема шляхом надання Україні правової допомоги.

Як НАТО підтримувала Україну після незаконної анексії Росією Криму у 2014 році?

Після незаконної та неправомірної анексії Росією Криму у 2014 р. НАТО допомагала у проведенні підготовки, фінансуванні та реформуванні Збройних сил і оборонних структур України. З 2016 року ця робота здійснюється в рамках Комплексного пакету допомоги, що включає широкий спектр програм розбудови сил та засобів і трастових фондів, спрямованих на такі ключові сфери, як кіберзахист, логістика і протидія гібридній війні. Українські військові також посилювали свої спроможності, беручи участь в навчаннях та операціях НАТО.

Чому НАТО не відряджає війська або не закриває небо над Україною?

Дії НАТО є оборонними, покликаними запобігати конфлікту, а не провокувати його. Альянс несе відповідальність за те, щоб уникнути ескалації цієї війни і її поширення за межі України, внаслідок чого вона стала б ще більш руйнівною і небезпечною. Запровадження безпольотної зони над Україною призвело б до прямого протистояння між силами НАТО і Росії. Це означало б ескалацію війни і спричинило б ще більші людські страждання і спустошення в усіх причетних країнах.

ОРГАНІЗАЦІЯ З БЕЗПЕКИ І СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПІ

Прапори держав-учасниць ОБСЄ (ОБСЄ/Михайл Євстаф'єв) [Деталі фото](#)

Організація включає 57 держав-учасниць, які охоплюють земну кулю, охоплюючи три континенти – Північну Америку, Європу та Азію – та понад мільярд людей.

ОБСЄ бере свій початок з 1975 року, коли Нарада з безпеки і співробітництва в Європі була створена, щоб служити багатостороннім форумом для діалогу та переговорів між Сходом і Заходом. У рамках процесу інституціалізації, рішенням Будапештського саміту глав держав і урядів у грудні 1994 року назву було змінено з НБСЄ на ОБСЄ.

Згідно з Гельсінкським Заключним актом, до основних **напрямів діяльності ОБСЄ** відносяться наступні:

- питання, що стосуються безпеки в Європі;
- співробітництво в галузі економіки, науки, технологій та довкілля;
- співробітництво в гуманітарній та інших сферах (права людини, інформація, культура, освіта).

18 серпня 2021 року Постійна рада ОБСЄ прийняла Єдиний **бюджет** Організації на 2021 рік на загальну суму 138 204 100 євро.

В ОБСЄ працює близько 550 осіб у різних установах і близько 2330 - у польових операціях.

СТРУКТУРА ОБСЄ

ГОЛОВУВАННЯ. Щороку одна з держав-учасниць головує в ОБСЄ під керівництвом міністра закордонних справ цієї країни як чинного голови. Функції чинного голови виконуються міністром закордонних справ цієї держави.

В 2024 році головування в ОБСЄ належить Мальті. Діючий голова ОБСЄ, віце-прем'єр-міністр і міністр закордонних і європейських справ і торгівлі Мальти Ян Борг. (Міністерство закордонних справ Мальти).

САМІТИ. Саміти – це періодичні зустрічі глав держав та урядів держав – учасниць ОБСЄ, на яких встановлюються пріоритети на найвищому політичному рівні. Жодних загальних правил, що визначають, як часто слід проводити саміти, не існує. Будь-яка держава-учасниця може запропонувати проведення саміту. Рішення про його проведення, як і всі рішення ОБСЄ, має ухвалюватися на основі консенсусу. У періоди між самітами директивні та керівні повноваження покладаються на Раду міністрів. Самітам передують **конференції** з огляду, мета яких полягала у розгляді всього спектра видів діяльності у рамках Організації та підготовці орієнтованого прийняття рішень документа, що підлягає прийняттю на саміті. Конференції з огляду мають оперативний характер і є нетривалими.

СТРУКТУРА ОБСЄ

РАДА МІНІСТРІВ складається з міністрів закордонних справ держав – учасниць ОБСЄ та є центральним директивним та керівним органом Організації. Зустрічі на найвищому рівні глав держав та урядів є найвищим директивним органом ОБСЄ. Зустрічі міністрів, як правило, скликаються щорічно в країні, яка головує в ОБСЄ. Додаткові зустрічі, включаючи неофіційні, можуть бути скликані будь-коли.

ПОСТІЙНА РАДА є директивним органом для проведення на регулярній основі політичних консультацій та оперативної роботи ОБСЄ у період між зустрічами Ради міністрів. У межах своєї компетенції він виконує завдання, поставлені та прийняті на самітах та зустрічах Ради міністрів ОБСЄ. Засідання Постійної ради проводяться раз на тиждень у Відні.

ФОРУМ ЗІ СПІВРОБІТНИЦТВА В ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ працює над підвищенням безпеки та стабільності у військовій сфері в Європі та охоплює деякі з найбільш фундаментальних військово-політичних угод держав – учасниць ОБСЄ. Він сприяє дотриманню основних заходів зміцнення довіри та безпеки з метою регулювання обміну між державами військової інформацією та проведення взаємних перевірок, а також Кодексу поведінки, що є ключовим документом, що забезпечує демократичний контроль над силами безпеки.

СТРУКТУРА ОБСЄ

В Організації є низка інститутів та структур, що надають їй допомогу у виконанні її мандату.

Парламентська асамблея ОБСЄ включає 323 парламентарії, є форумом для парламентської дипломатії та парламентських дискусій, направляє своїх членів з метою керівництва місями зі спостереження за виборами та зміцнює міжнародне співробітництво на підтримку зобов'язань у політичній, економічній, екологічній та правозахисній сферах, а також у сфері безпеки.

Верховний комісар у справах національних меншин розглядає ту чи іншу ситуацію, якщо, на його думку, напруженість, пов'язана з проблемами національних меншин, потенційно може перерости у конфлікт

Бюро ОБСЄ з демократичних інститутів та прав людини (БДІПЛ) надає державам-учасницям та громадянському суспільству підтримку, сприяння та експертну допомогу в інтересах просування демократії, верховенства права, прав людини, толерантності та недискримінації.

Представник ОБСЄ з питань свободи засобів масової інформації, діяльність якого можна розділити на дві складові: спостереження за ситуацією в галузі ЗМІ у рамках виконання функції раннього попередження та сприяння державам-учасницям у виконанні їхніх зобов'язань у сфері свободи вираження поглядів та свободи ЗМІ.

СТРУКТУРА ОБСЄ

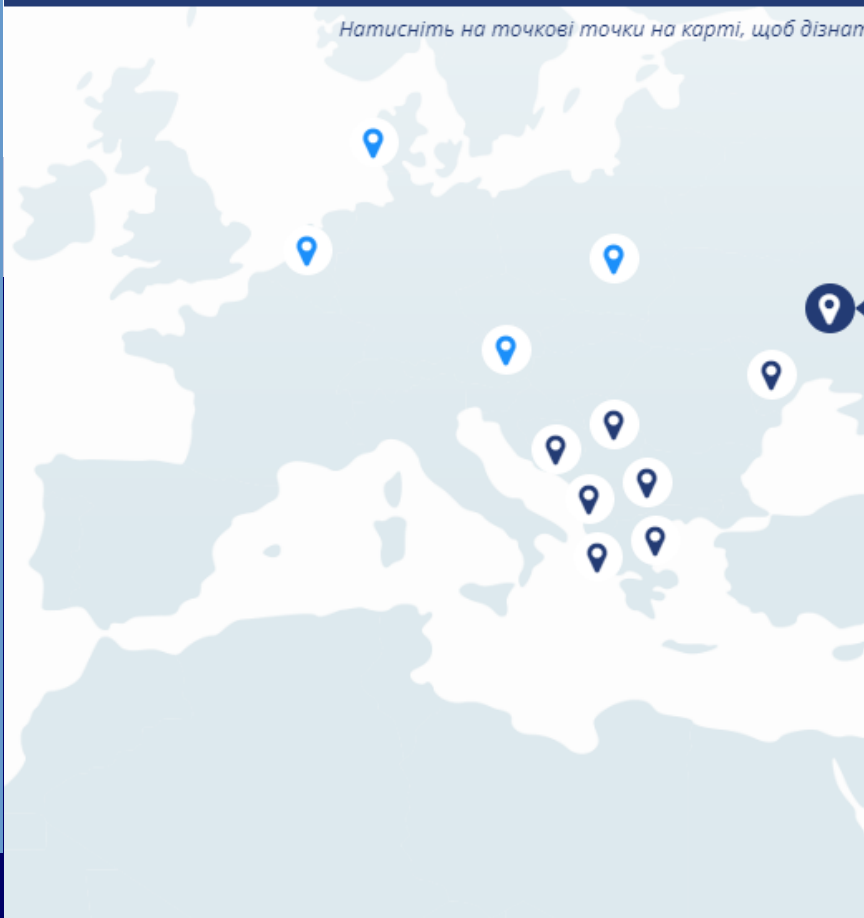
В Організації є низка інститутів та структур, що надають їй допомогу у виконанні її мандату.

Суд з примирення та арбітражу. Основним механізмом, прописаним у Конвенції, є примирення, мета якого полягає у виробленні сторін у спорі умов врегулювання.

Мінська група, діяльність якої відома під назвою "Мінський процес", очолює зусилля ОБСЄ щодо пошуку мирного врегулювання нагірно-карабахського конфлікту. Її співголовами є Франція, Російська Федерація та Сполучені Штати Америки.

Секретаріат ОБСЄ. Під керівництвом Генерального секретаря Секретаріат ОБСЄ у Відні забезпечує оперативну підтримку Організації. До його складу також входить Центр документації ОБСЄ у Празі.

Натисніть на точкові точки на карті, щоб дізнатися більше про польові операції, установи та структури ОБСЄ.

Координатор проекту в Україні

ШВИДКІ ФАКТИ

Штаб-квартира: **Київ**
На чолі: **посол Хенрік Вілладсен** (Данія) з 2018 року
Персонал: **4 міжнародних, 97 місцевих** *
Бюджет: **3 618 500 євро** (Єдиний бюджет), **2 204 136 євро** (позабюджетні фактичні витрати) *
*Джерело: Річний звіт ОБСЄ за 2020 рік

ДІЯЛЬНОСТІ

Координатор проектів ОБСЄ підтримує реформи в Україні та допомагає країні подолати виклики, пов'язані з кризою. Його проекти активно сприяють

[Посилання на сторінку Координатора проекту в Україні](#)

Спеціальна моніторингова місія в Україні

ШВИДКІ ФАКТИ

Місцезнаходження: **Офіси в країні в Херсоні, Одесі, Львові, Івано-Франківську, Донецьку, Дніпропетровську, Чернівцях, Луганську та Києві**
Головний монітор: **Посол Яшар Халіт Чевік** (Туреччина) з 2019 року
Співробітники: **1 296** (452 міжнародні), у тому числі 852 543 офіцери моніторингу станом на 31 грудня 2016*, для останньої інформації дивіться: [//www.osce.org/ukraine-smm](http://www.osce.org/ukraine-smm)
Бюджет: : **108,9 мільйонів євро** на мандатний період з 1 квітня 2020 року по 31 березня 2021 року (євро 91,5 млн євро за рахунок нарахованих

[Посилання на сторінку Спеціальної моніторингової місії в Україні](#)

Спеціальна моніторингова місія була створена в березні 2014 року на запит від уряду України до ОБСЄ та на основі консенсусного рішення всіх 57 держав-учасниць ОБСЄ.

Персонал СММ, яка є найбільшою місією в ОБСЄ, налічує 1 291 особу (814 міжнародних та 447 місцевих співробітників).

Із початку своєї роботи в березні 2014 року Місія випустила 2 432 щоденні та 242 оперативні звіти.

Лише у 2021 році моніторингові команди здійснили приблизно 18 тис. патрулювань і сприяли організації майже 400 «вікон тиші», що дозволило провести ремонт і технічне обслуговування життєво важливих об'єктів цивільної інфраструктури (наприклад, мереж водо-, газо- та електропостачання), від яких залежить життєдіяльність мирних жителів з обох боків лінії зіткнення на сході України.

OSCE Organization for Security and Co-operation in Europe

NEWSROOM PARTNERSHIPS

HOME WHO WE ARE WHAT WE DO WHERE WE ARE INSTITUTIONS & STRUCTURES

Головна > Новини > Новини та прес-релізи > Чинний голова та Генеральна секретарка висловили жаль щодо недосягнення консенсусу для продовження дії мандата СММ в Україні

НОВИНИ

ПРЕС-РЕЛІЗ < ПОДІЛИТИСЯ

OSCE Chairmanship, OSCE Secretary General, Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні | Запобігання та вирішення конфліктів

Чинний голова та Генеральна секретарка висловили жаль щодо недосягнення консенсусу для продовження дії мандата СММ в Україні

ВАРШАВА/ВІДЕНЬ 31 березня 2022

Координатор проектів ОБСЄ в Україні продовжує виконувати доручені йому завдання згідно зі своїм мандатом, зокрема зосереджуючи увагу на просвітницьких заходах серед цивільного населення в Україні щодо суттєво підвищеного рівня ризиків від мін, залишених боєприпасів та інших вибухонебезпечних пережитків війни. За спільним дорученням Чинного голови та Генеральної секретарки Координатор проектів розробив плани щодо можливого відновлення обмеженої фізичної присутності на заході України.

Підхід Координатора є багатовимірним і охоплює широкий спектр заходів, таких як конституційна реформа, реформа правового та кримінального правосуддя; права людини та правова освіта; діалог як інструмент подолання криз та впровадження реформ; психологічна та соціальна реабілітація осіб, які постраждали від кризи; боротьба з кіберзлочинністю та торгівлею людьми; протимінна діяльність та демократичний контроль над сектором безпеки; охорона навколишнього середовища; безпека кордону; свобода ЗМІ; вибори; хороше керівництво; і гендерна рівність.

Координатор проектів ОБСЄ в Україні продовжує виконувати доручені йому завдання згідно зі своїм мандатом, зокрема зосереджуючи увагу на просвітницьких заходах серед цивільного населення в Україні щодо суттєво підвищеного рівня ризиків від мін, залишених боєприпасів та інших вибухонебезпечних пережитків війни. За спільним дорученням Чинного голови та Генеральної секретарки Координатор проектів розробив плани щодо можливого відновлення обмеженої фізичної присутності на заході України.

Підхід Координатора є багатовимірним і охоплює широкий спектр заходів, таких як конституційна реформа, реформа правового та кримінального правосуддя; права людини та правова освіта; діалог як інструмент подолання криз та впровадження реформ; психологічна та соціальна реабілітація осіб, які постраждали від кризи; боротьба з кіберзлочинністю та торгівлею людьми; протимінна діяльність та демократичний контроль над сектором безпеки; охорона навколишнього середовища; безпека кордону; свобода ЗМІ; вибори; хороше керівництво; і гендерна рівність.

Організація Договору про колективну безпеку

Організація Договору про колективну безпеку бере свій початок із укладання Договору про колективну безпеку, який був підписаний у Ташкенті (Узбекистан) 15 травня 1992 головами Вірменії, Казахстану, Киргизії, Росії, Таджикистану та Узбекистану. Пізніше до нього приєдналися Азербайджан, Білорусь та Грузія (1993 рік). Договір набув чинності після завершення процедур національної ратифікації 20 квітня 1994 року.

Ключова стаття 4 Договору говорить: «Якщо одна з держав-учасниць зазнає агресії з боку будь-якої держави або групи держав, то це буде розглядатися як агресія проти всіх держав-учасниць цього Договору. У разі здійснення акту агресії проти будь-якої з держав-учасниць решта держав-учасниць нададуть йому необхідну допомогу, включаючи військову, а також нададуть підтримку засобами, що знаходяться в їхньому розпорядженні, в порядку здійснення права на колективну оборону відповідно до статті 51 Статуту ООН».

Відповідно до статті 3 Статуту **цілями Організації** є зміцнення миру, міжнародної та регіональної безпеки та стабільності, захист на колективній основі незалежності, територіальної цілісності та суверенітету держав-членів. У документі визначено такі принципи, якими Організація керується у своїй діяльності: пріоритет політичних засобів перед військовими, неухильна повага до незалежності, добровільність участі, рівність прав та обов'язків держав-членів, невтручання у справи, що підпадають під національну юрисдикцію держав-членів.

Координація спільних дій ОДКБ забезпечується сформованими відповідно до Статуту ОДКБ статутними, постійно діючими робітниками та допоміжними органами.

Рада колективної безпеки є найвищим органом Організації та складається з глав держав – членів. Він розглядає принципові питання діяльності Організації та приймає рішення, спрямовані на реалізацію її цілей та завдань, а також забезпечує координацію та спільну діяльність держав – членів для реалізації цих цілей. Сесії проводяться по черзі в державах-членах у міру потреби, але не рідше одного разу на рік.

Головування у Раді передається порядку російського алфавіту, якщо Рада не прийме іншого рішення.

Дякую за увагу!

